

Dorovský, Ivan

Wollmanovo Slovinské drama slovinsky

Opera Slavica. 2006, vol. 16, iss. 1, pp. 55-56

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/116739>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Sborníkové stati mohou vyvolat plodnou diskusi nejen mezi metodiky, ale i mezi všemi účastníky výuky cizích jazyků, takže užitečnost publikace je nesporná. Jen občas recenzenta zarazí, když se u některých autorů vyskytuje výklad běžně používaných metod pod jinými jakoby inovačními termíny.

Miroslav Zahrádka

Wollmanovo Slovinské drama slovinšsky

Wollman, F.: Slovenska dramatika. Přeložil a úvod a studii o autorovi napsal Andrijan Lah. Slovenski gledališki muzej, Ljubljana 2004, 407 s.

Letos uplyne osmdesát let od doby, kdy významný literární slavista, teatrolog a dramatik Frank Wollman (1888-1969) vydal svou první souhrnnou práci o slovinské dramatice *Slovinské drama* (Bratislava 1925, fakticky začátkem 1926). Jak její autor v úvodu uvádí, byla to *první prezentace obsahového jádra a vývoje, první syntéza motivů a idejí v slovinské dramatice*. Podobný přehled Slovinci do té doby ani mnohem později (do počátku 70. let 20. stol.) neměli. Spolu s přehledem vývoje srbského, charvátského (*Srbochorvatské drama. Přehled vývoje do války*, 1924, a časopisecká studie *Desetiletí srbochorvatské dramatiky 1914-1924*, 1925) a bulharského (*Bulharské drama*, 1928) tvořila Wollmanova monografie součást jeho pozdější syntézy *Dramatika slovanského jihu* (1930), jež v níž poprvé u nás podávala do té doby nejuplněnější informace o *motívech a myšlenkách* jihoslovanského divadla a dramatu. Přitom F. Wollman pod pojmem Jihoslované, jihoslovanský řadil také Bulhary.

Wollmanova monografie o slovinské dramatice zůstávala osm desítek let slovinským zájemcům o divadlo a dramatiku neznámá. Zřejmě zapadl návrh Ivana Laha v první slovinské zprávě o Wollmanově knize v Divadelním listu lublaňské činohry z roku 1925/26, v níž navrhoval přeložit Wollmanovo dílo do slovinštiny. Díky *Slovinskému divadelnímu muzeu v Lublani* (*Slovenski gledališki muzej*) nyní Slovinci splatili našemu teatrologu svůj dluh. Pod mírně pozměněným a přesnějším názvem *Slovenska dramatika* (Ljubljana 2004, 407 stran) ji přeložili do slovinštiny. Překlada se ujal Andrijan Lah, který napsal úvod a studii o F. Wollmanovi a překlad opatřil soupisem slovinských divadelních her, o nichž se Wollman zmiňuje ve své knize. Vytvořil tak jedinečné dílo, které nesporně obohatilo slovinskou teatrologickou literaturu.

Ve studii *Fenomén Wollman* (s. 7-16) překladatel Andrijan Lah velmi zevrubně pojednal o do té doby existujících slovinských dílčích příspěvcích o divadle a dramatu. Uvedl podněty a důvody, které českého slovenistu a slavistu vedly ke zpracování slovinské dramatiky a stručně se zmínil o Wollmanově životě a jeho rozsáhlém teoreticko-metodologickém, literárně historickém, komparatistickém a teatrologickém díle. Je sympatické, že se A. Lah zmiňuje mj. také o Wollmanových literárně uměleckých pracích, např. o básnické (jako třicetiletý vydal básnickou sbírku *Bludný kámen*) a dramatické tvorbě (málo se dnes ví, že kromě trilogie dramát spjatých s Velkou Moravou, napsal Wollman dalších devět dramát, z nichž *Abrahamův oltář* je pentalogií). A. Lah sleduje a hodnotí slovinské zprávy, glosy a kritické recenze, které vyšly v meziválečných letech. Hodnotily autorův tvůrčí postup, nesmírnou práci spjatou se studiem, tříděním a hodnocením obrovského množství materiálu, široký slovanský záběr a srovnávací princip, kterým Wollman prokázal hluboké

znalostí české a evropské dramatické tvorby (srovnávání her slovinských autorů např. s dramaty F. Schillera, A. Jiráska, bratří Mrštíků aj.). Jedni psali o epochálním díle o slovinském dramatu a o první celistvé studii o slovinském dramatu a divadle. Obdivovali *energii českého kulturního pracovníka, který veškerou látku probral a přehodnotil*. A. Lah se ovšem dále zmiňuje, že Wollmanovo dílo nebylo ve Slovinsku přijato bez výhrad, že mu z různých, spíše názorových než literárně kritických pozic vytýkali mj. *literární panslavismus*.

Jak A. Lah ve své stati uvádí, po roce 1945 vyšly ve Slovinsku o Wollmanovu Slovinském dramatu pouze dvě zmínky nejpovolnějších autorů. Teatrolog France Koblar ve svém důkladně zpracovaném díle *Slovenska dramatika I (1972)* v úvodu píše, že Wollmanovo dílo má *neocenitelnou hodnotu sebraným materiálem* a že to jsou ve skutečnosti *dějiny dramatu a divadla*.

Nejvýznamnější slovinský historik divadla a česko-slovinských styků v oblasti divadla a dramatu Dušan Moravec psal o Wollmanově knize již ve své práci *Gledališki obiski (1962)*. Zmiňuje se v ní o své návštěvě u Wollmanů v Praze v roce 1961, kdy se ho zeptal, jak vznikala jeho vědecká díla o dramatice jižních Slovanů. F. Wollman mu mj. odpověděl: *„Tenkrát jsem byl mladý a věděl jsem, jak si dobře zorganizovat čas. Ve vídeňských knihovnách jsem si přečetl veškeré materiály, které tam byly přístupné. Nejprve jsem psal do měst, kam jsem měl v úmyslu jet bádát, a tam mi připravili veškerý materiál. Když jsem přijel např. do Sofie, řekli mi: celá knihovna pracuje jen pro vás.“* Podrobněji psal o F. Wollmanovi a jeho teatrologických pracích D. Moravec v monografii *Vezi med slovensko in češko dramo (1963)*. A ve své nejnovější knize *Temelji slovenske dramaturgije (1990)* Dušan Moravec mj. napsal, že vydání Wollmanovy monografie bylo v té době epochální, třebaže to byl pouze ojediněle hodnocený a uznávaný čin. Jestliže v době svého vydání byla Wollmanova práce základní knihou o slovinské dramatice, pak dnes znamená jedno z vrcholných děl ve vzájemných česko-slovinských kulturních stycích.

Překladatel A. Lah doplnil nejen rejstřík, který pro Wollmanovo vydání připravila Nina Wollmanová, nýbrž připojil velmi cenný soupis názvů a autorů všech slovinských divadelních her, dramatizací a libret, o nichž se F. Wollman ve své knize zmiňuje. Stal se tak spoluvůrcem jedinečného komplexního moderního díla o dějinách slovinské dramatiky, jehož autorem byl slavista, jugoslavista, slovenista a teatrolog Frank Wollman.

Ivan Dorovský

Nejen o literatuře

Červeňák, A.: Ruská literatura v súčasnom svete. Bratislava-Nitra 2005, 184 stran.

Prof. PhDr. Andrej Červeňák, DrSc., je jedním z nejvýkonnějších a nejagilnějších slovenských rusistů, jedním z hybatelů tamní rusistiky. Jeho zájem patří nejen klasické ruské literatuře – za nejnámější lze zřejmě považovat jeho práce o F. M. Dostojevském – ale literárnímu a kulturnímu dění obecně. Právě o tom ke čtenáři promlouvá i *Ruská literatura v súčasnom svete* prezentující výběr autorových statí, zčásti již uveřejněných, seřazených do tří oddílů: *Problémy revalorizácie, Trvalé hodnoty a Problémy poetiky*.

A. Červeňák svoji knihu otevírá krátkou obzorovou statí *Národná sebaidentifikácia a ruská kultúra*, ve které si všimá role ruské kultury v současném světě a nezapomíná zmínit nejen její „trvalé hodnoty“, ale i fakt, že je jedním z klíčů k otevření ruského trhu, tedy